

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 4383 Posła Dariusza Mateckiego z 22 sierpnia 2024 r. w sprawie ochrony dziedzictwa narodowego (pożary zabytków), uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. Nr 109 poz. 719) Generalny Konserwator Zabytków w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej wyznacza zabytki budowlane i muzea do obowiązkowego stosowania systemu sygnalizacji pożarowej.

Ponadto 28 marca 2023 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej Minister KiDN) zawarł porozumienie z Komendantem Państwowej Straży Pożarnej w sprawie współdziałania w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów zabytkowych, innych dóbr kultury oraz archiwaliów. Równocześnie w celu poprawy zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz ochrony zabytków wpisanych do rejestru zabytków przed pożarem Minister KiDN w ramach programu Ochrona Zabytków wspiera finansowo montaż instalacji elektrycznych, odgromowych, urządzeń i instalacji przeciwpożarowych oraz instalacji przeciwwłamaniowych.

Pragnę również zwrócić uwagę, że na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów został stworzony wykaz muzeów i zabytków budowlanych, w których wymagane jest stosowanie systemu sygnalizacji pożarowej. Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 14 ww. rozporządzenia stosowanie systemu sygnalizacji pożarowej, obejmującego urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze, a także urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, jest wymagane w muzeach oraz zabytkach budowlanych, wyznaczonych przez Generalnego Konserwatora Zabytków w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej.

Obecnie Generalny Konserwator Zabytków (dalej GKZ) powierzył bezterminowo dyrektorowi Narodowego Instytutu Muzeów (dalej NIM) prowadzenie spraw należących do właściwości GKZ, o których mowa w § 27 ust. 1 pkt 2 oraz § 28 ust. 1 pkt 14 rzeczonoego rozporządzenia MSWiA.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

Ad 2.

Minister KiDN, działając zgodnie z przepisami rozdziału 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 poz. 1292, dalej u.o.z.o.z) oraz przepisami aktów wykonawczych, może udzielać dofinansowania na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiekcie zabytkowym wpisanym do rejestru zabytków. Środki finansowe są przyznawane w ramach ww. programu Ochrona Zabytków, finansowanego z budżetu państwa oraz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków. Zgodnie z zapisem art. 77 pkt 17 u.o.z.o.z. dotacja może obejmować m.in. nakłady konieczne na zakup i montaż instalacji przeciw włamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków został utworzony na mocy ustawy z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Celem Funduszu jest dofinansowywanie prac konserwatorskich i restauratorskich oraz robót budowlanych realizowanych bezpośrednio przy zabytku. Wykonanie planu przychodów jest niezależne od działań Ministra KiDN. W strukturze przychodów NFOZ nie ma przychodów o gwarantowanej wysokości ani dochodów o istotnej przewidywalności ich wysokości. Na przychody NFOZ składają się wpływy z administracyjnych kar pieniężnych nakładanych głównie przez wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz nawiązek orzekanych przez sądy. Są to dochody nierytmiczne, niezależne od działań dysponenta Funduszu. W związku z tym nie ma możliwości określenia planowanych środków.

Poniżej przedstawiam informację, jakie środki finansowe zostały przeznaczone w ostatnich latach na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Równocześnie pragnę zaznaczyć, że na 2025 rok wysokość środków budżetowych planowana jest na tym samym poziomie.

Lp.	Rok	Wysokość środków budżetowych	Wysokość środków z Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków
1.	2022	122 817 664,00 zł	83 742 266,00
2.	2023	240 015 127,00 zł	7 434 301,59
3.	2024	204 405 000,00 zł	1 400 000,00

Niezależnie od powyższego, uprzejmie informuję, że na podstawie uchwały Rady Ministrów z 23 listopada 2022 r. nr 232/2022 został utworzony Rządowy Program Odbudowy Zabytków (dalej RPOZ), a od 1 lipca 2024 r. kompetencje Prezesa Rady Ministrów w zakresie RPOZ przejął minister właściwy do spraw finansów publicznych. Przedmiotowy program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Dofinansowanie z ww. programu może być przeznaczone na realizację zadań inwestycyjnych, które obejmują finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo ewidencji zabytków, w tym gminnej ewidencji zabytków. Dotyczy to zabytków, nad którymi opiekę w rozumieniu art. 71 u.o.z.o.z. sprawuje jednostka samorządu terytorialnego albo jednostka organizacyjna podlegająca wnioskodawcy, zaliczana do sektora finansów publicznych. Równocześnie dofinansowanie ze środków RPOZ może być przeznaczone przez wnioskodawcę

na udzielenie dotacji, o której mowa w art. 81 u.o.z.o.z. na nakłady konieczne¹ na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy konkretnym zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo ewidencji zabytków, w tym gminnej ewidencji zabytków. Podkreślić trzeba, że RPOZ jest skierowany wyłącznie do jednostek samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwa). Dofinansowanie z RPOZ może być przyznane jedynie w przypadku posiadania przez wnioskodawcę udziału własnego na realizację zadania inwestycyjnego w obszarach, o których mowa powyżej, pochodzącego ze środków innych niż środki z RPOZ w wysokości nie niższej niż 2% wartości zadania inwestycyjnego.

Na zakończenie omawianego wątku wyjaśnić również należy, że zgodnie z art. 74 ust 1 pkt 2 u.o.z.o.z. dofinansowanie na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru może być również przyznawane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Jest ono udzielane ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda. Oznacza to, że Minister KiDN nie posiada kompetencji do ingerowania w sposób realizacji procedury związanej z przyznaniem dotacji przez ww. organ konserwatorski, która odbywa się na zasadach konkursu w ramach odrębnego regulaminu.

Ad 3.

W Polsce istnieje obowiązek sporządzania krajowego planu ochrony na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej, który został wskazany w art. 88 pkt 1 u.o.z.o.z. Natomiast wojewódzcy konserwatorzy zabytków są zobligowani do sporządzenia wojewódzkich planów na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na podstawie art. 91 ust. 4 pkt. 7 u.o.z.o.z.

Niezależnie od powyższego, zaznaczyć trzeba, że po otrzymaniu informacji o sytuacjach dużej wagi lub w związku z wystąpieniami obywateli związanymi z niszczeniem dziedzictwa kulturowego w Polsce są podejmowane przez Departament Ochrony Zabytków MKiDN działania dążące do wyjaśnienia sprawy. Niemniej jednak podstawowe kompetencje do prowadzenia kontroli przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami posiadają właściwi terenowo wojewódzcy konserwatorzy zabytków w ramach nadzoru konserwatorskiego regulowanego przepisami art. 38-50 u.o.z.o.z.

Ad 4.

Jak wspomniano powyżej, kompetencje do sprawowania nadzoru konserwatorskiego nad podległymi terytorialnie zabytkami posiada właściwy miejscowo wojewódzki konserwator zabytków. W ramach tego nadzoru organ konserwatorski może podejmować działania kontrolne przestrzegania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zgodnie z przepisami art. 38 ust. 1 u.o.z.o.z. Z podjętych działań sporządzany jest protokół (art. 39 u.o.z.o.z.). Przeprowadzanie kontroli i oceny stanu zabezpieczenia obiektów zabytkowych jest też jednym z zadań, jakie wspólnie podejmują służby konserwatorskie na szczeblu wojewódzkim i Państwowej Straży Pożarnej. W efekcie stwierdzonych ustaleń są wydawane przez wojewódzkich konserwatorów zabytków zalecenia pokontrolne. Równocześnie służby konserwatorskie zgodnie z właściwością miejscową ściśle współpracują z jednostkami samorządu terytorialnego, bowiem zgodnie z u.o.z.o.z., organy samorządowe włączone zostały w system ochrony zabytków w Polsce. Zadania jednostek samorządu terytorialnego odnoszą się zarówno do ochrony zabytków, jak i opieki nad zabytkami (ochrona dotyczy władczej ingerencji organów administracji

¹ wskazane w art. 77 u.o.z.o.z.

publicznej, natomiast opieka polega na działalności faktycznej, stanowiąc obowiązek każdego właściciela i posiadacza zabytku, w tym jednostek samorządu terytorialnego). W związku z powyższym oprócz obowiązków wynikających z opieki nad obiektami zabytkowymi, stanowiącymi własność danej gminy, powiatu czy województwa, do zadań samorządów należą również m.in. prowadzenie gminnej ewidencji zabytków (art. 22 ust. 4 u.o.z.o.z.) i sporządzanie gminnego, powiatowego lub wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami (art. 87 u.o.z.o.z.) czy też ustanawianie przez starostę na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków społecznych opiekunów zabytków (art. 103 u.o.z.o.z.).

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że zgodnie z dyspozycją art. 143 ust. 1 u.o.z.o.z. gminna, wojewódzka i krajowa ewidencja zabytków winny być założone w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 17 września 2006 r. Niestety, obowiązek ten nie został zrealizowany dotąd przez znaczącą część gmin. W raporcie pn. „Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w samorządzie gminnym”² wskazano m.in., że – według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r. – spośród 2477 gmin w Polsce gminną ewidencję zabytków prowadziło 1875 gmin. W 422 gminach taka ewidencja była w trakcie sporządzania, a w 180 jeszcze nie przystąpiono do jej założenia. Odsetek gmin prowadzących gminną ewidencję zabytków waha się od 87,3% w woj. opolskim do 41,5% w woj. lubuskim. Niespełna 1/3 gmin posiada obowiązujący program opieki nad zabytkami, a ponad 2/5 nie przystąpiło jeszcze do jego sporządzenia. Co więcej, programy opieki nad zabytkami w 2019 r. posiadały jedynie 794 gminy, a 1022 gminy nawet nie przystąpiły do jego sporządzenia, jak również do Generalnego Konserwatora Zabytków nie wpływają sprawozdania z realizacji programów wojewódzkich, wymagane zgodnie z art. 87 ust. 6 u.o.z.o.z.

Pragnę zaznaczyć, że ze względu na zasadę samodzielności i niezależności organów samorządu terytorialnego rządowe organy ochrony zabytków nie posiadają narzędzi prawnych do egzekwowania tych obowiązków. Jak wskazuje Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, „w dalszym ciągu wielu wójtów/burmistrzów/prezydentów, mimo ustawowego obowiązku, nie założyło i do tej pory nie prowadzi gminnej ewidencji zabytków, co mocno utrudnia, a wręcz uniemożliwia organowi konserwatorskiemu sprawowanie ochrony nad zabytkami nieruchomymi (zarówno budynkami, jak i układami urbanistycznymi /ruralistycznymi)”. Na powyższy problem zwraca również uwagę Najwyższa Izba Kontroli w treści wystąpienia pokontrolnego nr P/21/023 pt. „System ochrony zabytków w Polsce”. Co prawda, jak zaznaczają wojewódzcy konserwatorzy zabytków, sytuacja ta z roku na rok się poprawia, nadal jednak daleka jest od stanu docelowego.

Niezależnie od opisanych powyżej uprawnień i obowiązków samorządów, wojewoda na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie niektórych spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie decyzji administracyjnych, gminom, powiatom, związkom gmin, związkom powiatów, związkom powiatowo-gminnym albo związkom metropolitalnym, położonym na terenie województwa na podstawie z art. 96 ust. 2 u.o.z.o.z. Porozumienia o samorządowym konserwatorze zabytków, które zawarto w latach 2003-2019 funkcjonowały w 98 jednostkach samorządu terytorialnego, z czego 30 porozumień dotyczyło miast na prawach powiatu, pozostałe zaś gmin: wiejskich, miejskich i miejsko-wiejskich. Najwięcej porozumień podpisano w województwach śląskim (14) oraz kujawsko-pomorskim i małopolskim (po 11), co stanowiło łącznie 36,7% wszystkich porozumień.

Cedowanie części uprawnień organów rządowych na jednostki samorządu terytorialnego wpisuje się w zasadę decentralizacji organów państwa oraz sprzyja budowaniu lokalnej

² <https://samorząd.nid.pl/publikacje/ochrona-zabytkow-i-opieka-nad-zabytkami-w-samorządzie-gminnym-raport-z-realizacji-badania/>

świadomości w zakresie walorów i roli dziedzictwa kulturowego. Bywa jednak niekiedy negatywnie oceniane z uwagi na podległość służbom miejskich czy powiatowych konserwatorów zabytków organom, które niejednokrotnie są jednocześnie inwestorami czy właścicielami obiektów zabytkowych. Powyższa sytuacja jest potęgowana przez problemy opisane w dalszej części, związane z marginalnym traktowaniem zadań z zakresu ochrony zabytków przez jednostki samorządu terytorialnego. Z uwagi na powyższe wątpliwości aktualna (stan na 2022 r.) liczba porozumień, dotyczących miejskich i powiatowych konserwatorów zabytków, wyniosła jedynie 61. Najwięcej porozumień obecnie obowiązuje w woj. śląskim (17) i pomorskim (12), natomiast w woj. łódzkim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim w roku 2022 r. takich porozumień nie było w ogóle zawartych. W czterech województwach zawarto porozumienia zarówno z miejskimi, jak i powiatowymi konserwatorami zabytków. Dla miast wojewódzkich porozumienia obowiązują m.in. w Krakowie, Toruniu czy w Szczecinie. Natomiast w związku z wypowiedzeniem przez Prezydenta Miasta Wrocławia 5 października 2022 r. „Porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia niektórych zadań z zakresu właściwości Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 5 września 2011 roku, zawartego pomiędzy Gminą Wrocław a Wojewodą Dolnośląskim” całość kompetencji wynikających z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 6 stycznia 2023 r. została przejęta przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Poza stolicą Dolnego Śląska obecnie nie ma ww. porozumień w tak dużych i znaczących historycznych ośrodkach miejskich jak Warszawa, Łódź czy Gdańsk.

Z perspektywy rządowych służb konserwatorskich współpraca z samorządami w większości opiera się na uzgadnianiu projektów aktów prawnych i decyzji administracyjnych, ale również wydawaniu pozwoleń w sprawach obiektów, które stanowią własność samorządów. Z zebranych danych wynika, że najczęściej spraw dotyczy opiniowania dokumentów z zakresu planowania przestrzennego, pielęgnacji zieleni i robót budowlanych. Liczba spraw inicjowanych przez samorządy procedowanych w wojewódzkich urzędach ochrony zabytków waha się od 5% w woj. małopolskim do 25% w woj. wielkopolskim.

W ramach realizowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wraz z Urzędami Marszałkowskimi programu wsparcia dla gmin „Regiony Rewitalizacji - wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych” Narodowy Instytut Dziedzictwa (dalej NID) przeprowadził warsztaty dla 4 grup pracowników samorządowych woj. dolnośląskiego w kwietniu i maju 2022 r. Warsztaty poświęcono tematowi dostępności oraz zarządzania i partycypacji w procesach rewitalizacji, a w ich trakcie przedstawiono prezentację „Zagadnienia związane z dziedzictwem kulturowym w procesie rewitalizacji”. W ramach ww. projektu eksperci NID przeprowadzili także szkolenia obejmujące część wykładową i warsztatową dla dwóch grup przedstawicieli gmin województwa podkarpackiego. Przygotowano i przeprowadzono sprofilowane zajęcia dla gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz dla gmin wiejskich. Były one połączone z objazdem studyjnym. W ramach ww. programu wsparcia dla gmin przeprowadzono także wykład dotyczący roli dziedzictwa materialnego i niematerialnego w rewitalizacji oraz warsztaty przygotowujące samorządowców do budowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych wykorzystujących potencjał zabytków. Wydarzenie to, połączone z wizytą studyjną, odbyło się 14 czerwca 2022 r. w Kędzierzynie-Koźlu i było kierowane do gmin województwa opolskiego.

Kolejnym przykładem działań związanych z tematyką zabytków skierowanych do samorządów jest prowadzony przez NID portal wiedzy o zarządzaniu dziedzictwem

w gminach³. Portal poświęcony jest zagadnieniom ochrony dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym. Zawiera wiele cennych wskazówek i informacji przydatnych dla samorządu terytorialnego dotyczących między innymi problematyki planowania przestrzennego, dotacji, obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony zabytków, a także pokazuje dobre praktyki z terenu całego kraju. Udostępnione zostały na nim też publikacje w wersji elektronicznej. Należy także wskazać, że do dyspozycji samorządów pozostaje również platforma szkoleniowa [Szkolenianid.learncom.pl](https://www.learncom.pl), na której znajdują się gotowe e-szkolenia z zakresu zagadnień związanych z zarządzaniem dziedzictwem. Dostępne są one dla zarejestrowanych osób w dowolnie wybranym momencie. Ponadto zarówno NID, jak i NIM prowadzą szereg szkoleń skierowanych do pracowników jednostek samorządu terytorialnego, przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnych liderów, muzeów, NGO, właścicieli zabytków, przedsiębiorców i innych interesariuszy. Tematyka jednego z takich szkoleń dotyczy bezpieczeństwa zbiorów, projektowania i instalowania zabezpieczeń oraz ochrony muzeów i innych instytucji kultury.

Realizacja zadań związanych ze wsparciem merytorycznym samorządów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego wynika przede wszystkim z zapisów Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami (dalej: KPOZ), sporządzanego na 4-letnie okresy przez Generalnego Konserwatora Zabytków na podstawie art. 90 ust. 2 u.o.z.o.z. Już w KPOZ na lata 2014-2017 przewidziano zadania skierowane do organów samorządowych, które zrealizowane zostały przez NID poprzez stworzenie ww. portalu informacyjnego. W następnych latach, tj. 2019-2022, wszystkie szkolenia realizowane przez NID dotyczyły zagadnień ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Szkolenia zdalne prowadzone we współpracy z Urzędami Marszałkowskimi stanowiły kontynuację działania z roku 2021 (w 2022 r. zrealizowano 5 szkoleń). Dotyczyły one tematów z zakresu zarządzania dziedzictwem i ujmowania dziedzictwa w rewitalizacji. Zostały skierowane do urzędników gminnych, lokalnych liderów, muzeów, NGO, właścicieli zabytków, przedsiębiorców i innych interesariuszy. Przeprowadzone szkolenia dopełniły założony w KPOZ 2019-2022 program i sumarycznie objęły wszystkie województwa. W 2022 r. przeszkolono łącznie 340 osób z 7 województw (dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie, małopolskie, pomorskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie), w tym 118 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Szkolenia prowadzili eksperci NID oraz zaproszeni zewnętrzni specjaliści. Ponadto NID na bezpłatnej platformie e-learningowej w 2022 r. zamieścił 3 nowe e-szkolenia, dotyczące nowych funkcji zabytków, zarządzania opuszczonymi cmentarzami oraz przedsiębiorczości opartej na dziedzictwie. Szkolenia te są nadal dostępne na platformie i cieszą się dużą popularnością. W projekcie „Wzorcowa Rewitalizacja” kontynuowano szkolenia dla gmin – partnerów, obejmujące zagadnienia prawidłowego wykorzystania potencjału dziedzictwa w rewitalizacji. W tym miejscu pragnę nadmienić, że obecnie trwają prace nad ustaleniem ostatecznej treści KPOZ na lata 2023-2026. Część z zaplanowanych zadań, analogicznie do poprzednich KPOZ, będzie poświęcona współpracy z organami samorządowymi.

Wskazany powyżej program jest kolejnym, po utworzeniu Centrów Kompetencji ds. Rewitalizacji NID oraz szkoleniach dla przedstawicieli gmin, kierunkiem działania projektu „Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach” realizowanego w ramach KPOZ 2019-2022 i jest adresowany do gmin, które przystępują do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji, sporządzają go, wdrażają lub aktualizują. Zasadniczą część szkolenia obejmowała prezentację dotyczącą systemu ochrony zabytków w Polsce, omówienie zasad tworzenia gminnego programu rewitalizacji uwzględniającego dziedzictwo oraz pogłębienie wybranych zagadnień na styku ochrony dziedzictwa i rewitalizacji. W szkoleniach, poza pracownikami gminy i jednostek samorządowych

³ <https://samorząd.nid.pl/>

oraz radnymi, brała również udział kadra nauczycielska, organizacje społeczne i lokalni przedsiębiorcy. W 2022 r. odbyły się spotkania - szkolenie dotyczące roli i miejsca dziedzictwa w procesie rewitalizacji dla gmin: Drezdenko (15 marca 2022 r.), Legnickie Pole (30 czerwca 2022 r.) oraz dla gminy Hajnówka (20 lipca 2022 r.).

Odnosząc się zaś do organizacji społecznych, pragnę zaznaczyć, że zgodnie z art. 31 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego mogą one w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem wszczęcia postępowania, dopuszczenia ich do udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi danej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny, a po uznaniu za stronę mogą czynnie uczestniczyć w prowadzonym postępowaniu organu ochrony zabytków. Ponadto w związku z podejmowanymi przez MKiDN różnorodnymi działaniami przedstawiciele organizacji są zapraszani do konsultacji społecznych - w ostatnich latach były to np. Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Polski Związek Eksploratorów, Stowarzyszenie Antykwariuszy i Marszandów Polskich, Stowarzyszenie Rzecznawców Techniki Samochodowej i Ruchu Drogowego czy też Polski Związek Motorowy.

Odpowiadając na powyższe pytanie, nie można również zapomnieć o dwóch konkursach skierowanych na propagowanie dobrych praktyk w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, również tych zarządzanych przez samorządy. Konkurs „Zabytek Zadbany” ma na celu promocję właściwej opieki nad zabytkami, a więc prowadzonych wzorowo prac badawczych, konserwatorskich, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, a także systematycznych działań na rzecz właściwego utrzymania zabytków. Prowadzony jest przez NID, a nadzór nad nim w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego sprawuje GKZ. Z kolei skierowany wyłącznie do samorządów gminnych konkurs „Samorząd dla Dziedzictwa” ma na celu promocję i upowszechnianie najlepszych wzorców w zakresie opracowywania i wdrażania gminnego programu opieki nad zabytkami. Nagradzane są te gminy, które najlepiej wywiązują się z obowiązku opracowywania i wdrażania gminnych programów opieki nad zabytkami, spełniając ustawowe cele realizacji tych programów - ochronę i zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego.

Ad 5.

W ramach bieżącej działalności, na podstawie analiz roboczych, Ministerstwo KiDN dostrzega konieczność nowelizacji niektórych przepisów prawa z zakresu ochrony przeciwpożarowej, niemniej jednak część przepisów z tego zakresu pozostaje w kompetencjach MSWiA. Dotyczy to m.in. kwestii ewentualnej nowelizacji ww. rozporządzenia w zakresie zapisu § 27 ust. 1 pkt 2 odnoszącego się do wykazu muzeów i zabytków budowlanych, wyznaczanych przez GKZ w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, w których wymagane jest stosowanie stałych urządzeń gaśniczych. Dostrzegając potrzebę zmiany, dyrektor Narodowego Instytutu Muzeów wystąpił w 2024 r. do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z prośbą o rozważenie podjęcia działań legislacyjnych w tym zakresie. Ewentualna zmiana przedmiotowego przepisu zostanie wzięta pod uwagę w przypadku prowadzenia przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej prac legislacyjnych związanych z nowelizacją ww. rozporządzenia MSWiA.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec